

frem, naar de vil efterligne ham. Men han nærer ingen Tvivl om, at det »konstitutionelle« System betegner Vejen, der fører til den sociale Fred. Det vil dog vist være de færreste Læsere, der i saa Henseende vil kunne dele Forfatterens optimistiske Syn paa Sagen.

Adolph Jensen.

N. JOHANNSEN. **A neglected point in connection with crises.** The bankers publishing Co., New York 1908 (194 S.).

Forf. søger Forklaringen til de daarlige Tider i Spareprocessen. — Han slutter sig dog ikke til den Kreds af Forfattere, der siden Malthus', Sismondis og Rodbertus' Dage har villet udlede de daarlige Tider fra, at der spares for meget eller forbruges for lidt, en Tankegang, som Pio i en noget ændret Form har fremstillet i sin Bog om de økonomiske Depressioner. Uden iøvrigt at inklude sig paa en nærmere Udredning, slutter Forf. sig til den Kritik, som »Underkonsumtionsteorien« har mødt, og gaar ud fra, at det sparede under normale økonomiske Forhold enten af Spareren selv eller efter at være blevet indsat i Banker, Sparekasser m. v. af Laantageren vil blive anvendt produktivt og saaledes betegne en tilsvarende Efterspørgsel efter de produktive Kræfter og en Forøgelse i de arbejdende Klassers Købeevne.

Det Punkt, der efter Forfatterens Mening er overset, og som skal danne den egentlige Forklaring til de daarlige Tider, er, at de opsparede Midler under en økonomisk Depression netop ikke bliver anvendt til Anlæg af nye Foretagender, men anbringes i allerede bestaaende Anlæg, idet disse enten belaanes eller skifter Haand. I samme Grad som Sparerne er blevet rigere, er andre blevet fattigere. Til de opsparede Midler svarer der saaledes ikke nogen Udvidelse af den økonomiske Virksomhed, og den manglende Efterspørgsel, som Opsparingen

frem, naar de vil efterligne ham. Men han nærer ingen Tvivl om, at det »konstitutionelle« System betegner Vejen, der fører til den sociale Fred. Det vil dog vist være de færreste Læsere, der i saa Henseende vil kunne dele Forfatterens optimistiske Syn paa Sagen.

Adolph Jensen.

N. JOHANNSEN. **A neglected point in connection with crises.** The bankers publishing Co., New York 1908 (194 S.).

Forf. søger Forklaringen til de daarlige Tider i Spareprocessen. — Han slutter sig dog ikke til den Kreds af Forfattere, der siden Malthus', Sismondis og Rodbertus' Dage har villet udlede de daarlige Tider fra, at der spares for meget eller forbruges for lidt, en Tankegang, som Pio i en noget ændret Form har fremstillet i sin Bog om de økonomiske Depressioner. Uden iøvrigt at inklade sig paa en nærmere Udredning, slutter Forf. sig til den Kritik, som »Underkonsumtionsteorien« har mødt, og gaar ud fra, at det sparede under normale økonomiske Forhold enten af Spareren selv eller efter at være blevet indsat i Banker, Sparekasser m. v. af Laantageren vil blive anvendt produktivt og saaledes betegne en tilsvarende Efterspørgsel efter de produktive Kræfter og en Forøgelse i de arbejdende Klassers Købeevne.

Det Punkt, der efter Forfatterens Mening er overset, og som skal danne den egentlige Forklaring til de daarlige Tider, er, at de opsparede Midler under en økonomisk Depression netop ikke bliver anvendt til Anlæg af nye Foretagender, men anbringes i allerede bestaaende Anlæg, idet disse enten belaanes eller skifter Haand. I samme Grad som Sparerne er blevet rigere, er andre blevet fattigere. Til de opsparede Midler svarer der saaledes ikke nogen Udvidelse af den økonomiske Virksomhed, og den manglende Efterspørgsel, som Opsparingen

betyder, afbalanceres ikke af en tilsvarende Forøgelse fra andres Side. Resultatet bliver svigtende Afsætning. — Hvis de Driftsherrer, som ser sig nødsaget til enten at sælge eller belaaene deres Formuegenstande, gennem de saaledes erhvervede Midler holder deres Forbrug paa samme Højde, som om de havde været fuldt beskæftigede, vil den aftagende Efterspørgsel kun vise sig overfor Produktionsmidlerne (Raastoffer m. v.), men da de naturligvis vil skrue deres Forbrug ned, vil ogsaa Efterspørgselen efter Forbrugsgoder (navnlig Luksusartikler) mindskes, og selv om dette muligvis kun direkte berører nogle faa Produktionsgrene, vil som Følge af den nøje Forbindelse, der bestaar mellem de forskellige Erhvervsgrene, Stagnationen brede sig til videre og videre Kredse.

Den her nævnte Anbringelsesmaade (the impairing form of investment) fremstilles meget vidtløftig og belyses ved farvelagte Diagrammer, men Resultatet af Forfatterens Undersøgelser er trods al prisværdig Energi kun blevet magert. Der kan højst indrømmes Forf., at han har givet en Beskrivelse af, hvorledes Opsparingen gaar for sig under gode og daarlige Tider, og hvorledes de opsparede Midler anbringes. Som saadan indeholder Bogen adskillige klare og instruktive, om end gennemgaaende noget trættende Udviklinger, men at gøre »the impairing form«, der netop forudsætter, hvad der skal forklares, og kun er en med de daarlige Tider følgende Foreteelse, til almindelig Depressionsaarsag synes dog ganske uholdbart. Forfatterens Fremstilling indeholder intet Bevis for denne mærkelige Antagelse.

K. Riis-Hansen.